

ELEKTRA

JENNIFER SAINTOVÁ

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

ELEKTRA

ELEKTRA

JENNIFER
SAINTOVÁ

TATRAN

Z anglického originálu Jennifer Saint: ELEKTRA,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Wildfire, an imprint of Headline Publishing Group,
Londýn 2022,

preložila Saskia Hudecová.

Citát zo Sofokla preložila Viera Bunčáková.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2023 ako 5405. publikácia
a 192. zväzok edície LUK – Knižnica svetových bestsellerov.

Vydanie I.

Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Adriana Oravcová

Jazykové redaktorky Ivana Fábryová, Zlata Sršňová

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba AldoDesign

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © 2022 Jennifer Saint

Translation © Saskia Hudecová 2023

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2023

ISBN 978-80-222-1420-9

Pre Alexa

„... poznám svoj vášnivý srd... ja dovtedy však sa nemienim plaču ni nárekov vzdať, kým oči upierať smiem i na lúče dňa, i na jagot hviezd... Keď v hrobe bude tlieť nebohý neborák, prach a márne nič, ale oni zaň krv krvou ako trest nesplatia, tak zbožnosť a každý ľudský stud sa navždy zo sveta vytratia!“

SOFOKLES: *Elektra*

PROLÓG

Elektra

V Mykénach je ticho, no ja v túto noc nedokážem spať. Viem, že môj brat v druhej komnate si odkopal prikrývku. Každé ráno, keď ho zobúdzam, ju má zhúžvanú v divej spleti okolo nôh, akoby v spánku utekal. Možno beží za naším otcom, ktorého nikdy nevidel.

To otec mi dal pri narodení meno. Pomenoval ma po ohnivom slnku. Povedal mi to, keď som bola malá: vraj som svetlom našej rodiny. „Krása tvojej tety je vychýrená, no ty už teraz žiariš oveľa viac než ona. Rodu Atreovcov prinesieš väčšiu slávu, dcéra moja.“ A potom ma pobožkal na čelo a položil na zem. Neprekážalo mi, že ma poštekľil bradou. Verila som jeho slovám.

Je mi úplne ľahostajné, že sa o mňa v našej trónnej sieni neusilujú žiadni pytači. Počula som príbehy o svojej tete Helene, no nikdy som necítila závišť. Aha, kam až ju dovedla jej krása. Do cudzieho mesta, ktoré desať rokov drží našich mužov preč z domova. Desať rokov žijem bez otca a dychtivo počúvam správy o každom víťazstve, ktoré nám prinesú poslovia prechádzajúci cez Mykény. Novina o každom triumfe ma naplní hrdosťou a rozjarenosťou nad tým, že môj otec Agamemnón tak dlho bojuje a povzbudzuje svojich mužov, aby nepoľavili, kým sa vysoké hradby Tróje nepremenia na trosky pod ich víťaznými nohami.

Prológ

V duchu to mám stále pred očami. Ako otec prerazí brány mesta a ako mu jeho obyvatelia skrčení od strachu padnú k nohám. A po tom všetkom sa vráti domov ku mne. K svojej vernej dcére, ktorá naňho rok čo rok čaká.

Viem, poniektorí povedia, že nikdy svoje deti nelúbil, že vzhľadom na to, čo urobil, to nebolo možné. No ja si pamätám jeho objatie a pravidelný tlkot srdca pri mojom uchu a viem, že pre mňa nikde vo svete nebude jestvovať bezpečnejšie miesto.

Vždy som chcela vyrásť a stať sa ženou, ktorou som sa podľa jeho predstáv mala stať. Ženou, ktorou som mohla byť, keby bol zostal doma. Dospela by som a robila časť menu, ktoré mi vybral.

Viac než čokoľvek iné som chcela, aby bol na mňa hrdý.

Moja matka sa zrejme prechádza kdesi v paláci a hľadá do temnej diaľavy. Vždy sa pohybuje nečujne. Mäkké chodidlá jej obopínajú jemné sandále, vlasy navoňané drvenými okvetnými lupeňmi a vonnými olejmi má stiahnuté dozadu tmavočervenými stuhami a jej hladká pokožka sa leskne v mesačnom svite. Neopustím svoju komnatu, lebo hrozí, že na ňu narazím. Vstanem a prejdem k úzke-
mu oknu vytesanému do kameňa. Opriem sa lakťami o rímsu a vykloním sa: nevidím nič, iba poprašok hviezd. Vtom zbadám, ako sa navrchu ďalekého kopca rozhorí signálny oheň. Odzvou mu je ďalšie svetlo a potom ďalšie v reťazci vatier smerujúcich k Mykénam. Rozbúši sa mi srdce. Nieкто tam vonku nám posiela správu. A je len jediná vec, ktorú chceme všetci počuť.

Ešte bližšie k nám sa zažne ďalší oheň a k oblohe vyletia oranžové iskry. Do očí sa mi nahrnú slzy. Neveriacky hľadím na vatry a cítim, že sa vo mne vznietil plamienok poznania. Viem, čo to znamená.

Trója padla.

Otec sa vracia domov.

PRVÁ ČASŤ

1

Klytaimnestra

Rod Atreovcov postihla kliatba. Dosť hrozná, dokonca aj na obvyklý štandard bohov. História tejto rodiny bola plná brutálnych vrážd, cudzoložstva, obrovských ambícií a väčšej miery kanibalizmu, než by sa dalo čakať. Všetci ju poznali, no keď dvaja Atreovci Agamemnón a Menelaos stáli predou mnou a mojou sestrou-dvojičkou v Sparte, tak dávno, až sa to zdalo akoby v inom živote, pochabé príbehy o uvarených novorodencoch podaných ich rodičom ako pokrm sa zablykli a rozptýlili ani čiastočky prachu v slnečnom svetle.

Dvojica bratov bola plná života a energie. Nedalo sa povedať, že boli pekní, no presvedčiví určite. Menelaova brada mala červenkasté odlesky, zatiaľ čo Agamemnónova bola tmavá, podobne ako jeho kučeravá hriva. Pred sestrou už stáli oveľa krajší nápadníci – veľká sieň, v ktorej sa zhromaždili, akoby sa rozpínala a stonala od množstva výrazných lícných kostí, urastených pliec, hranatých sánok a uhrančivých pohľadov. Mohla si vybrať spomedzi najkrajších mužov v Grécku, no Helena mala oči len pre neohrabaného Menelaa, ktorý celý nesvoj pomrvil svojím mocným telom a nemo na ňu zízal.

Diova dcéra, tak hovorili o Helene príbehy. Kým ja som sa narodila s červenou tváričkou, vreštiac z nepohodlia nedôstojného pôrodu, moja sestra sa vraj jemne vyliahla von z bielučkovej vaječnej škrupiny

ako hotová a krásna bytosť. Tú legendu zdobili dômyselné detaily. Bolo známe, že Zeus, ak chcel, mohol nadobudnúť veľa podôb, a pri tej konkrétnej príležitosti sa našej matke ukázal ako snehobiely ope-
renec, plávajúc k nej po rieke s jednoznačným zámerom.

Takéto požehnanie od Dia znamenalo slávu. Všetci to hovorili. Ak v našej matke Léde našiel zaľúbenie sám vládca bohov, bola to veľká česť pre našu rodinu. A nebolo hanbou, že náš otec vychovával plod takého spojenia.

Helenina krása bola vskutku povestná.

Jej nápadníci sa v našom dome zhromažďovali po desiatkach. Ach, ako sa len navzájom strkali, tlačili dopredu a pokukovali na jej povievajúci závoj, celí nedočkaví zachytiť aspoň jeden pohľad na ženu, ktorú všetci pokladali za najkrajšiu na svete. Keď sa nálada v miestnosti upokojila, všimla som si, že muži držia ruky bližšie pri svojich mečoch. Aj Helena si to všimla a letmo sa ku mne otočila. S miernou obavou sme pozreli jedna na druhú.

Naše stráže po okrajoch siene sa vzpriamili a pevnejšie zovreli ko-
pije. Uvažovala som, ako rýchlo by sa k nám mohlo prihnáť vriace
srdce davu a ako dlho by trvalo strážam prebiť sa cez tú trmu-
vrmu.

Náš otec Tyndareos zalomil rukami. Ten deň sa preňho začal
sľubne, naše komory prekypovali vyberanými darmi od nádejných
nápadníkov. Videla som, ako sa vyžíva vo všetkom tom bohatstve
a v postavení, ktoré mu priniesol onen veľkolepý deň. Laskovane
vložil všetku dôveru do toho, že nás naši statní bratia dokážu ochrá-
niť, no pri veľkom počte mužov, ktorí si dnes prišli získať moju ses-
tru, som zapochybovala o ich zdatnosti.

Pozrela som sa na Penelopu. Naša mlčanlivá sesternica so sivými
očami si vždy spoľahlivo zachovala chladnú hlavu. No teraz neopä-
tovala môj zúfalý pohľad, pretože upierala zrak na Odysea. Dívali
sa jeden druhému do očí, akoby sa vo dvojici túlili voňavou lúkou,
a nie akoby boli v jednej miestnosti so stovkou mužov pripravených
sa pobiť. Nechýbalo veľa, aby vyletela iskra, ktorá ich všetkých zapáli.

Prevrátila som oči. Odyseus prišiel tak ako ostatní, ako jeden
z Heleniných nápadníkov. Iste, nič, čo ten muž urobil, nebolo také,
akým sa javilo. *V tejto situácii by nám lepšie poslúžil jeho dôvtip*, po-
myslela som si. Škrela ma, že si radšej zvolil hovieť si v romantickom
snení.

No to, čo som mylne pokladala za výmenu zasnívaných pohľadov mojej sesternice a jej milého, bolo v skutočnosti tajné snovanie plánu, pretože Odyseus o chvíľu vyskočil na pódium, kde sme sedeli, a zakričal, aby sa sieň upokojila. Hoci bol nízky a mal krivé nohy, jeho prítomnosť vzbudzovala rešpekt a navôkol ihneď zavládlo ticho.

„Skôr ako si ctená Helena vyberie,“ zaburácal, „všetci zložíme prísahu.“

Počúvali ho. Mal dar ohýbať vôľu druhých vo svoj prospech. Ešte aj moja bystrá sesternica ním bola fascinovaná, a to som si myslela, že sa jej nevyrovná žiaden mužský um.

„Všetci sme sem dnes prišli s rovnakým cieľom,“ pokračoval. „Všetci si želáme vziať si za manželku krásnu Helenu a všetci máme dobrý dôvod myslieť si, že sme hodní takej ženy. Je odmenou, akú si ani nedokážeme predstaviť, a ten, ktorému bude patriť, bude musieť vynaložiť obrovské úsilie, aby ju ochránil pred tými, čo mu ju budú chcieť vziať.“

Videla som, ako si to každý muž v sieni predstavuje. Každý z nich sa videl ako jediný, čo ju získa, ale Odyseus im ten sen zmaril. Napäto naňho hľadeli v očakávaní, že im odhalí riešenie problému, ktorý im vzápätí predostrel.

„Preto navrhujem, aby sme sa všetci zaprisahali, že nech si vyberie ktoréhokoľvek z nás, všetci sa spojíme na jej ochranu. Zložíme slávnostný sľub, že vlastnými životmi budeme brániť jeho právo mať ju.“

Náš otec vyskočil na nohy, natešený, že Odyseus zachránil jeho víťazný deň pred istou katastrofou. „Obetujem svojho najlepšieho koňa!“ vyhlásil. „A vy zložíte svoj sľub bohom nad jeho preliatou krvou.“

A tak sa stalo. V ten deň náš otec prišiel len o koňa. Nuž, mala by som povedať, že o koňa a svoju dcéru. No aby toho nebolo málo, aj o svoju neter. Všetko mu to bolo vzaté jedným šmahom, stačilo len, aby Helena šepala Menelaovo meno. On ju vzal za ruku a vyjachtal slová vďaky a oddanosti. Odyseus prakticky ďalším dychom požiadal o ruku Penelopu. A ja som upierala pohľad na tmavovlasého brata, ktorý ponuro hľadel na kamennú dlažbu. Na Agamemnóna.

„Prečo si si vybrala Menelaa?“ spýtala som sa neskôr Heleny. Obklopili ju slúžky, riasili jej šaty, zapletali vlasy do zložitých špirál a zdobili ju nespočetným množstvom nepotrebných ozdôb.

Helena sa zamyslela nad mojou otázkou a potom mi odpovedala. Ludia vždy rozprávali iba o jej oslňujúcej kráse, dokonca ju velebili v poézii či piesňach. Nikto nikdy nespomenul, že je aj ohľaduplná alebo dobrosrdečná. Nepopieram, že ma pri tom pichlo od chladnej, jedovatej závidosti, pretože som vyrastala po boku dvojčata, ktoré ma svojou nádherou vždy zatieňovalo. No Helena ku mne nikdy nebola krutá ani ma netrýznila. Nikdy sa nechvastala svojou krásou, ani sa neposmievala svojej menejcennej sestre. Tak ako nemohla zmeniť príliv a odliv, nebola to jej vina, že sa za ňou otáčali hlavy, kamkoľvek prišla. Prijala som to, úprimne som netúžila niesť ťarchu jej povestného čara.

„Menelaos...“ povedala Helena zamyslene, prevaľujúc v ústach slabiky jeho mena. Pokrčila plecami, obkrúcajúc si prameň vlnitých vlasov okolo prsta, čo nahnevalo jednu zo slúžok, ktorej prehnaná starostlivosť ani zďaleka nevytvorila taký objem a lesk ako Helenina jednoduchá úprava. „Možno tam boli iní, bohatší alebo krajší,“ povedala. „Istotne smelší.“ Jemne ohrnula peru, lebo si asi spomenula na ovzdušie násilia, ktoré neviditeľne pulzovalo v sieni medzi zazerajúcimi nápadníkmi. „No Menelaos... sa zdal byť iný.“

Nepotrebovala poklady, Sparta bola beztak dosť bohatá. Nepotrebovala krásu, lebo sama mohla v partnerstve ponúknuť všetku krásu. Ako sme videli, každý muž bažil po manželstve s ňou. Tak čo potom hľadala moja sestra? Bola som zvedavá, ako to vedela. Aká iskra medzi nimi preskočila? Ako si mohla byť istá, že ten muž je ten pravý? Sadla som si vzpriamene a čakala na jej odhalenie.

„Nazdávam sa...“ šepala, keď jej slúžka podala zrkadlo so slonovinou rúčkou, ktorého rub zdobilo jemné gravírovanie s maličkou postavou Afrodity vystupujúcej z mušle. Hodila pohľad na svoj odraz, prehodila si vlasy dozadu a narovнала si na hlave zlatú čelenku. Z hlúčika slúžok, čakajúcich na zhodnotenie svojho márneho úsilia, som začula tichý povzdych. „Nazdávam sa,“ pokračovala Helena a usmiala sa na ne, „že bol jednoducho *vďačný*.“

Zostala som ticho, lebo slová, na ktoré som čakala, sa vyparili do vzduchu.

Helena si všimla moje mlčanie a možno v ňom vybadala výčitku, pretože narovнала plecيا a pozrela sa mi priamo do očí. „Vieš, že našu matku si vybral Zeus,“ povedala. „Smrteľníčku s takou krásou, že si ju všimol až zo samotného Olympu. Ktovie, ako by sa bol k tomu náš otec postavil, keby nemal takú tichú a zmierlivú povahu? Napríklad keby bol viac ako Agamemnón než ako Menelaos.“

Mierne som stuhla. Čo to znamenalo?

„Taký muž by neprijal akúkoľvek urážku len tak bez protestu,“ pokračovala. „Považoval by to, že jeho manželka bola vyvolená, za pocktu alebo by to videl inak? Nepoznám svoj osud, viem však, že som sa nenarodila len tak. Nevieľ, čo pre mňa majú Moiry v pláne, no zdalo sa mi, že je...“ hľadala správne slovo, „prezieravé vybrať si opatrne.“

Pomyslela som na Menelaa a na úctu, s akou sa díval na Helenu. Uvažovala som, či sestra má pravdu, či Menelaos dokáže vidieť veci tak ako náš otec. Či mu víťazstvo v tomto konkurze bude stačiť, nech sa v budúcnosti stane čokoľvek.

„A, samozrejme, takto môžem zostať v Sparte,“ dodala.

Za toto som bola naozaj vďačná. „Takže je to dohodnuté? Budete žiť tu?“

„Menelaos pomôže otcovi vládnuť v Sparte,“ povedala Helena. „A otec môže zasa pomôcť jemu.“

„Ako?“

„Koľko toho vieš o ňom a o Agamemnónovi?“ spýtala sa Helena. „A o Mykénach?“

Pokrútila som hlavou. „Počula som príbehy o ich rodine. Tie isté, čo ty. O kliatbe ležiacej na ich predkoch, o otcoch vraždiacich svojich synov a o bratoch, ktorí sa obrátili proti sebe. To všetko je však minulosť, či nie?“

„Nie celkom.“ Helena mávnutím poslala slúžky preč a dôverne sa ku mne naklonila. Pocítila som záblesk vzrušenia. „Vieš, prišli sem z Kalydónu.“

Prikývla som.

„No to nie je ich domov. Bývali u tamojšieho kráľa. Prichýlil ich, ale nemohol im dať to, čo skutočne potrebujú – otec však áno.“

„A čo také?“

Od radosti, že môže prezradiť niečo vzrušujúce, sa usmiala. „Vojsko.“